

Hasan M. Petrela

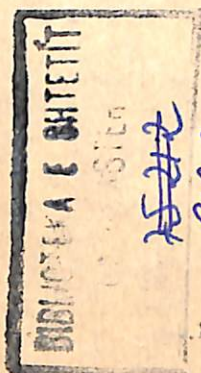
LUCINAT

roman

814-51

P 56

Hasan
M.
Petrela

LUGINAT
roman

SHËTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHERI»

12-11-79
428

Hasan
M.
Petrela

Petrela, H.M.
Luginat. Roman. T., «Naim
Frashëri», 1979.
...f.

B-ka të mëdha dhe
B-ka të vogla: 891.983-31.
P 56

Tirazhi 18.000 kopje   Format 78x109/32   Stash: 2204-72
KOMBINATI POLIGRAFIK - Shtypshkronja e Re Tiranë, 1979

Në kabinën e kamionit «skoda» kishin zënë vend tre pasagjerë. Dy ishin vullnetarë që shkonin në një kooperativë të thellë malore, tjetri ishte një fshatar.

Shofer Kola, një burrë me trup pak të vogël, i hollë e i imët, me një fytyrë në ngjyrë të grurit të pjekur, me një kokë me flokë të rënë, lëvizte krahët, duke rrotulluar timonin herë djathtas, herë majtas, nëpër ato rrugë malore, gjithë kthesa të forta.

Një copë udhë pasagjerët dhe shoferi nuk folën fare. Prapa, në karrocer, udhëtonin edhe disa fshatarë e fshatare, nja dy ushtarë, dhe një vullnetar tjetër, që s'kishte mundur të zinte vend përpara, për shkak se e kishte zënë ai fshatari.

— Po ju, për ku kështu? — pyeti shofer Kola vullnetarin që ishte ulur në sediljen e djathtë. Ky ishte i ri, rreth

njëzet e pesë vjeç, me një trup të bukur prej sportisti. E quanin Petrit Skënderi.

— Për në Kapërcyll, — u përgjigj Petriti.

— E di, se ju pyeta te agjencia. Po ku konkretisht?

— Për në Arrë, — u përgjigj vullnetari tjetër, Elmaz

Fuga.

— Ekip?

— Jo, vullnetarë.

Kola i hodhi një vështrim të matur Petritit, buzëqeshi dhe i tha si me shaka:

— Paskeni për t'u mërzitur me këta! — dhe bëri me gisht në drejtim të fshatarit.

— Mos e dëgjoni Kolën ju, o shokë, kështu e ka zakon ky, ka qejf t'i pickojë njerëzit.

Vullnetar Petriti po ndiqte më nge bisedën e tyre me buzë në gaz.

Në shumë vende rruga ishte «supermalore», prandaj Kola ishte i detyruar të ndërronte marshet herë pas here. Dy vullnetarët udhëtonin për herë të parë në këtë zonë të largët e të thellë. Ishte fillim janari. Një puhizë e bardhë dëbore zbardhte majat e maleve. Ata vështronin me vëmendje atë det të pafund bardhësie, me një bukuri të rrallë, që u zgjonte gëzim e hare në zemër.

— Sidoqoftë, përpiquni t'ua shtrëngoni rripat një çikë këtyre, — iu drejtua përsëri Kola vullnetar Petritit.

— Ne shkojmë edhe për të ndihmuar, por edhe për të mësuar, — u hodh e foli Elmaz Fuga.

— Eja na i shtrëngo ti rripat, or Kolë, — ia priti Nazimi me atë zërin e vet të hollë që të gërvishte veshët, — më plaçin këta sy, po s'të nxorëm me këpucë të kuqe, — dhe qeshi me gjithë shpirt.

— E di, sa për atë jam i bindur. Prandaj po u them këtyre shokëve që t'jua mbledhin, se edhe kjo ndihmë është, — dhe qeshi duke zbuluar dhëmbët e vegjël.

Heshtën një copë herë.

— Pse ishe në qytet dje? Shite gjë? — e ktheu kokën nga ai shofer Kola.

— Edhe shes, po të dua, edhe blej; në shitsha, mallin

tim shes, po të blej, me paret e mia blej, — tha ai buzagaz.

— Po, po, pesëdhjetë lekë një kile qershi, njëqind lekë një kile fasule. E, shoku Petrit, ç' thua?

— Lëre Petritin ti, — tha Nazimi, — s'ke punë me të. Nuk ka mendjen tëndë ky. Sa për fasule, unë nuk shes, se më duhen për vete.

— Në mos shitsh fasule, shet arra, shet gjalpë me...

— Llogaritë e të tjerëve i bën shumë mirë ti, — tha Nazimi.

— A ka zot që hahet me ju? — qeshi Kola dhe tundi përsëri atë kokën e tij me flokë të rënë.

Skoda kaloi malin e Arrës. Në të djathtë një mal tjetër — Selishta plot me pyje. Gjithë pylli, sidomos shkoza, ishte mbuluar nga bardhësia e dëborës.

Në qafë të malit, pasagjerët zbritën. Nga larg u dëgjuan krisma minash. «Miniera», — mendoi vullnetar Petriti. Acar. Era, brisk e ftohtë, të mpinte fytyrën. Vullnetarët ngritën jakat e palltove, dikush të xhupit.

— Hajde, tund lekët ti, — i tha Kola Nazimit. — Kurse ju të tjerët shkoni! — iu drejtua ai vullnetarëve.

Vullnetarët u ndanë me përzemërsi dhe, pasi hodhën në sup nga një deng me rroba, të mbështjellë me batanije, u nisën teposhtë, në një rrugë gjithë gurë të vegjël, që u rrokulliseshin nëpër këmbë.

— Këtej do të ngordhim nga të ftohtët, — foli vullnetar Elmaz Fuga.

— Pisk do ta kemi, — tha Petrit Skënderi.

— Unë do ta kem marrë plevitin qysh sot! — ia priti vullnetar Sulë Metani, ai që kishte ndenjur në karroceri.

— Hundën dhe veshët më duket sikur nuk i kam të miat.

— Pse do ta kemi pisk, o Petrit? — pyeti Elmaz Fuga.

— Ti e dëgjove ç'bisedë u zhvillua në makinë në mes të Kolës dhe të Nazimit.

— E pastaj?

— Kjo do të thotë se do të kemi ndeshje të forta në fshat.

— Ajo dihet.

— Është ndryshe ta dish teorikisht, ndryshe konkrete

tisht, — tha me ton të prerë Petriti dhe hodhi dengun nga një krah në tjetrin.

Kur dolën prapa një kodre, përpara tyre u shfaq një hapësirë e madhe. Kudo bardhësi. Përballë një mal, djath-tas një tjetër. Poshtë shtriheshin lugina të tëra. Tutje, fshatra. Ca re të holla ose më mirë një mjegull e bardhë po ngrihej nga lugina e po ngjitej me shpejtësi drejt faqes së malit. Dielli shkëlqente. Gjithçka shndriste. Në thellësi të një luginë gjarpëronte lumi. Ai farfurinte si sedef.

— Natyrë e egër, — tha Elmaz Fuga.

— Si nëpër filma, — shtoi Sulë Metani, duke vështruar gjithçka si me habi.

— Megjithatë, diçka e bukur sikur fshihet këtyre grykave e luginave, — plotësoi Petrit Skënderi me dorën si strehë, për të penguar diellin dhe bardhësinë e dëborës, që i verbonte sytë.

2.

Ata u ndalën para zyrave të kryesisë. Ishin ca ndërtesa që kooperativa ua kishte blerë nja dy fshatarëve që ishin larguar përgjithmonë nga fshati.

Rreth e rrotull, qetësi. Toka ishte bërë llucë. Përballë ndodhej furra. Një çunak rrinte te dera e furrës dhe diç shihte. Te mensa erdhi një grua e bëshme, vuri dorën si strehë dhe vështroi me kureshtje vullnetarët. Një qen iu afrua dhe filloi t'i lëpihej e t'i fërkohej me përkëdhelje te këmbët. Ajo e shtyu me shkelm, dhe kafsha u largua me një butësi të habitshme. Njëri nga vullnetarët, Sulë Metani, tek e pa atë skenë, mendoi me vete se, sikur të të vërsulej, ai qen i madh të shqyente pa një pa dy.

Petrit Skënderi bëri në drejtim të furrës dhe, duke e mbështetur njërën dorë në shpatullën e atij çunakut, zgjati

kokën dhe përshëndeti furrxhiun, që e dalloi me zor për shkak se brenda në furrë ishte errët.

— Sekretarin e byrosë së partisë, mos jua ka zënë syri, o shok?

— Jo, nuk e kam parë.

— Po kryetarin e kooperativës?

— Ka vajtur në Selishtë. Ç'e deshët?

— Jemi vullnetarë, — tha Petriti, — deshëm të bisedonim me ndonjërin prej tyre.

— Hyni brenda, hyni! — tha furrxhiu me mirësi. — Eja-ni e merrni nga një avull, se paskeni mërdhirë.

Petriti thirri shokët dhe të tre hynë brenda.

Dikush erdhi dhe qëndroi në prag të derës. Brenda në furrë u bë më shumë errësirë. — Mirë se rrini, burra! — tha i porsaardhuri me një zë të lartë, por pak të ngjirur. Merrte frymë me zhurmë.

— Ky është brigadieri i Arrës, — u hodh e foli furrxhiu. — Me këtë do ta keni punën ju.

— Ashtu? — pyeti Sulë Metani dhe e kundroi me ata sytë e tij të vegjël, si të pulës.

— Po këta shokët nga kanë ardhur? — u dëgjua përsëri zëri i ngjirur i brigadierit dhe hyri brenda në furrë me vrull.

— Këta janë vullnetarë, — sqaroi furrxhiu.

— Shumë mirë! — tha brigadieri dhe u zgjati dorën të treve.

— Ju kemi pritur qysh dje... Kështu na pati thënë sekretari i byrosë.

— Ashtu është, — ndërhyri me të shpejtë Petriti. — Dje e kishim për të ardhur, por patëm përsëri një takim në Komitetin e Partisë.

— Për çështjen e lidhjes së partisë?

— Jo. Na dhanë ca udhëzime të reja.

— Shumë mirë! — pëshpëriti si nëpër dhëmbë brigadieri dhe zuri të mendohej.

Brenda në furrë bënte ngrohtë. Ca dengje me miell ishin vendosur stivë aty afër një rafti. Pak më tej dukej

peshorja e madhe. Në një kthinë tjetër, majtas, magjeja, ku furrxhiu zinte brumët. Nga afër, vetullat e furxhiut dukeshin si të pudrosura.

— Sikur do të vinin edhe nja dy shoqe, — tha brigadieri pas pak.

— Ashtu është, — u përgjigj Petriti. — Ato vijnë nesër ose pasnesër.

— Rrobat e fjetjes i sollët?

— Po. Nga dy batanije dhe çarçafë, — tha përsëri Petriti, që për nga mosha dhe nga mënyra se si fliste dukej që ishte përgjegjësi i atij grupi.

— Me nga dy batanije nuk kalohet dimri këtej! Prandaj përpiquni të merrni edhe nga një jorgan. E dyta, keq e kemi për fjetjen tuaj! — dhe brigadieri u ngrys në fytyrë.

— Pse?

— Nuk kemi vend. Sekretari i byrosë dhe kryetari i kooperativës kanë dhënë urdhër që të lirohet një dhomë, por nuk pranon magazinieri, se e ka të mbushur me grurë.

— Po si do t'ia bëjmë? — pyeti Sulë Metani.

— Hëpërhë do t'ju vendos në një dhomë të shkollës tetëvjeçare. Është pak larg, por s'kemi ç'të bëjmë. Këto janë kushtet tona. Ju e kuptoni, fshat hesapi...

— E kuptojmë, e kuptojmë, por që të mos kemi vend dhe kushte për të fjetur, këtë unë nuk e kuptoj, — ia priti Sulë Metani si i mërzitur.

— Ju vini turistë apo vullnetarë? — iu drejtua brigadieri dhe e ndëri atë fytyrën e tij zeshkane me një nishan në mes të faqes së majtë.

— Dëgjo ti, shoku brigadier, — u hodh Elmaz Fuga. — Me ne mos përdor fjalë të tilla. Ne vijmë si vullnetarë dhe këtë ti e di mirë, prandaj turistin fute në xhep nga e nxore. Kështu! Tani të vijmë te fjetja, — dhe ai e shtroi pak zërin. — Për këtë ju duhej të ishit merakosur më shumë. Neve nuk është se na bie ari në ujë sepse po flemë në shkollë, por për hesapin tim kjo nuk më duket serioze!

— Jua thashë, këto janë kushtet tona, në daç rrini, në daç...

Brigadieri s'e mbaroi gjithë frazën. Petriti e vështroi në sy. U mat t'i vërsulej, por ndërroi mendim.

— Takimi i parë, i shkëlqyer! — ia priti si me shaka Sulë Metani. — Shoku brigadier qenka artist i vërtetë! — dhe buzëqeshi. Brigadieri e ndjeu veten ca si ngushtë, po ai përdrodhi buzët e murme dhe vazhdoi në të tijën: — S'kam nevojë të ma shpjegosh ti, shok, jam apo s'jam artist! Po e përsërit edhe një herë, shqip, këto janë kushtet tona!

— Mirë, — ndërhyri Petriti si i fyer. — Tani për tani jemi dakord me ju. Vërejtjet kemi vend se ku t'i bëjmë. Krevatet ku janë?

— Në magazinë, ejani me mua! — dhe doli me vrull. Ata morën nga një sustë krevati, po u doli përsëri çështja e transportit.

— Edhe me kafshët jemi keq, — tha brigadieri si i pezmatuar.

— E qartë, — ia priti si me rrëmbim Petriti dhe hodhi dengun e tij mbi sup. — Sustat vijmë e i marrim më vonë, — dhe u nis.

Brigadieri qëndroi një copë herë brenda në furrë. Dukej i shqetësuar. E kishte ngulur vështrimin në një pikë dhe rrinte ashtu, pa folur dhe pa lëvizur, si i kredhur në mendime.

— More ti, Mexhit! — nuk u përmbajt më furrxhiu. — Po ti dërgo ndonjë fëmijë, që t'u tregojë udhën deri te shkolla!

Brigadieri sikur erdhi në vete.

— Po i shoqëroj vetë, — tha dhe mori frymë thellë. — Ata kanë të drejtë, po unë i shkreti si t'ia bëj... — dhe u nis me hap të madh pas tyre.